

АНДРИЋЕВ ИНСТИТУТ

ТРГ НИКОЛЕ ТЕСЛЕ ББ

АНДРИЋГРАД

73240 Вишеград • Република Српска

тел: 058.62 09 12 • факс: 058.62 09 18

е-маил: info@andricevinstitut.org

Број: АИ-105-01/24

Датум: 14.02.2024. године.

На основу члана 17. Став 4) Закона о систему јавних служби (Сл. Гласник РС број 68/07 и 44/16) и члана 29.став д) Статута ЈУ „Андрејев институт“ у Вишеграду, Управни одбор на IV сједници одржаној дана 14.02.2024. године, усвојио је:

ОДЛУКУ

о усвајању Извјештаја о раду ЈУ „Андрејев институт“ у Вишеграду у 2023. години

Члан 1.

Усваја се Извјештај о раду ЈУ „Андрејев Институт“ у Вишеграду у 2023. години.

Члан 2.

Ова Одлука ступа на снагу даном доношења.

Предсједник Управног одбора:

Матија Бећковић, академик

Достављено:

1. Оснивачима
2. Секретаријату
3. Управном одбору
4. а/а

АНДРИЋЕВ ИНСТИТУТ

ТРГ НИКОЛЕ ТЕСЛЕ ББ

АНДРИЋГРАД

73240 Вишеград • Република Српска

тел: 058.62 09 12 • факс: 058.62 09 18

е-маил: info@andricevinstitut.org

ЈАВНА УСТАНОВА „АНДРИЋЕВ ИНСТИТУТ“ У ВИШЕГРАДУ У РЕПУБЛИЦИ СРПСКОЈ

– ИЗВЈЕШТАЈ О РАДУ ЈУ „АНДРИЋЕВ ИНСТИТУТ“ У ВИШЕГРАДУ ЗА 2023. ГОДИНУ –

Вишеград, фебруар 2024. године

ПРАВНИ И ФОРМАЛНИ АСПЕКТИ

Јавна установа „Андрећев институт“ у Вишеграду основана Уговором о оснивању број 04/01-012-2-1190-1/13 закљученим дана 14.06.2013. године, између суоснивача Владе Републике Српске и Владе Републике Србије, на основу Споразума о специјалним и паралелним везама закљученим између двије Владе дана 26.09.2006. године.

Установа је формално регистрована уписом у судски регистар Округног привредног суда у Источно Сарајево, односно Рјешењем број 061-0-РЕГ-13-000 235 од 20.06.2013. године. Оснивачи установе су дана 28.03.2016. године потписали Уговор о измјенама и допунама Уговора о оснивању Јавне установе „Андрећев институт“ број 04/1-012-2-2963-1/15 и тада је извршена допуна дјелатности установе, те је уписана нова дјелатност која се тиче рада библиотеке и то „91.01. Дјелатности библиотека и архива“ и извршена је измјена члана XVI истог уговора, којим је предвиђено формирање научног вијећа као стручног органа Института, те је предвиђено да број, састав и начин избора и трајање мандата чланова научног вијећа дефинише Статутом установе. Управни одбор установе је донио одлуку о измјенама и допунама Статута установе број АИ-54-01/16 дана 16.05.2016. године и тада су у Статут унијете наведене измјене. Оснивачи Влада Републике Српске и Влада Републике Србије су накнадно дали сагласност на измјене оснивачког акта и Статута установе, након чега је промјена уписана и код Округног привредног суда Источно Сарајево.

У оквиру Андрећевог института формирање су двије самосталне организационе цјелине и то:

1. Секретаријат, као посебна организациона јединица
2. Научноистраживачки центар (НИЦ-а), као посебна организациона јединица, која обухвата 6 унутрашњих организационих јединица: Одјељење за књижевност, Одјељење за историју, Одјељење за српски језик, Одјељење за филм и медије, Одјељење за османистику и Одјељење за друштвене науке.

Правилником о унутрашњој организацији и систематизацији радних мјеста у ЈУ „Андрићев институт“ у Вишеграду, поред директора, систематизовано је 23 радна мјеста, од тога 7 радних мјеста у оквиру Секретаријата и 16 радних мјеста у оквиру НИЦ-а. У Институту је у 2023. години поред директора било запослено 6 радника на неодређено вријеме и 3 радника на одређено вријеме. У фебруару мјесецу престао је радни однос на неодређено вријеме једном раднику, услијед настале смрти, а у априлу је један радник засновао радни однос на одређено вријеме.

У току године ангажован је одређен број радника по уговору о дјелу и уговору о ауторском дјелу сходно потребама и активностима Установе.

ОСНОВНИ ЦИЉЕВИ

Андрићев институт у Вишеграду јединствена је установа науке и културе, а у озбиљном обиму и образовања, која обједињује својим радом настојања Републике Српске и Републике Србије да у овим областима остварују значајне резултате. Отуда дјеловање Андрићевог института осим научног има и шири значај.

Своје научне резултате из области друштвених и хуманистичких наука Андрићев институт је у 2023. години остварио кроз рад шест одјељења и то: Одјељења за књижевност, Одјељења за српски језик, Одјељења за историју, Одјељења за филм и медије, Одјељења за османистику и Одјељења за друштвене науке. Организовањем конференција, семинара, научних скупова, објављивањем зборника радова са научних конференција, монографија у којима се доносе научни резултати везани за одређене теме, периодичних публикација, развијањем своје библиотеке и галерије, Андрићев институт представља већ свуда препознатљиво научно и културно име.

РЕАЛИЗОВАНЕ АКТИВНОСТИ

У току 2023. године реализоване су следеће активности:

НАУЧНИ СКУПОВИ

Одјељења у оквиру Научноистраживачког центра Андрићевог института организовала су у 2023. години значајне конференције на којима су од стране великог броја учесника из различитих институција културе, науке и образовања из више земаља разматране различите научне теме. Након сваке одржане конференције објављују се зборници рецензираних радова.

У 2023. години одржане су следеће конференције:

1. Одјељење за српски језик сваке године у Андрићевом институту организује научни скуп о стваралаштву књижевника добитника „Велике награде Иво Андрић“ у тој години. Ове године одржана су два скупа. Први скуп о Владимиру Кеџмановићу, који је 2015. године, дакле, три године прије оснивања Одјељења за српски језик, добио „Велику награду Иво Андрић“, тако да је Одјељење за српски језик овим скупом исправило својеврсну неправду према Владимиру Кеџмановићу, коме, од свих добитника ове награде, није био организован научни скуп. Научни скуп *Књижевно стваралаштво Владимира Кеџмановића* одржан је у Андрићевом институту од 21. до 23. априла 2023. године. За скуп су се с рефератима пријавили и реферате поднијели или послали следећих 16 научних истраживача: проф. др Александар Јерков (Филолошки факултет Београд); проф. др Даница Андрејевић (Филозофски факултет Косовска Митровица); др Јана Алексић

(Институт за књижевност и уметност Београд); др Светлана Шеатовић (Институт за књижевност и уметност Београд); проф. др Мина Ђурић (Филолошки факултет Београд); проф. др Милош Ковачевић (Филолошки факултет Београд / ФИЛУМ Крагујевац); др Игор Перишић (Институт за књижевност и уметност Београд); проф. др Илијана Чутура (Факултет педагошких наука Јагодина); др Јована Милованчевић (РТВ Београд); др Весна Тријић (Народна библиотека Србије); мср Бојан Рајевић (Филозофски факултет у Новом Саду, докторанд); проф. др Александар Милановић (Филолошки факултет Београд); проф. др Нина Ћеклић (Педагошки факултет Бијељина); др Тања Русимовић (Гимназија Врање); др Соња Миловановић (Радио Београд) и мср Анђела Вуковић (Филозофски факултет Пале).

2. Одјељење за историју организовало је 15. маја 2023. године Округли сто под називом *Рат и цивилизација*. На округлом столу је разматрана главна тема из различитих стручних углова: историјских, историјско-књижевних, социолошких, правних, политиколошких, умјетничких. Учесници: Емир Кустурица, проф. др Мира Радојевић, проф. др Мило Ломпар, проф. др Слободан Антонић, проф. др Зоран Чворовић, др Миле Бјелајац, др Мирослав Перишић, мр Предраг Лажетић, Александар Павић, Желидраг Никчевић.
3. Одјељење за српски језик одржало је пети научни скуп у оквиру реализације научног пројекта *Значај српског језика за очување српског културног идентитета* 19–21. маја 2023. године. Овогодишња тема у оквиру опште теме пројекта била је *Мајка у српском језику, књижевности и култури*. Тема је разматрана је у оквиру 18 подтема, и то: 1. „Оче наш...” у језику, књижевности, култури; 2. Архетип оца: Антички мит и Библија; 3. Отац и праотац – небески, земаљски / свети, профани / теолошки, културолошки; 4. Отац – симбол, фигура, знак: српски језик, књижевност, култура; 5. Творбено-семантичка породица лексеме "отац"; 6. Оцеубиство: психоанализа, лингвистика, књижевност; 7. Отац и насиље, отац и херојски завјет: фалоцентрични/паријархални идентитет српског језика, књижевности, културе; 8. Отац и очух, очеви и оци... у српском језику,

књижевности, култури; 9. Прелубништво у језику и књижевности: отац и мајка/друге жене; 10. Отац и кћер; 11. Отац и син(ови): Аврамова жртва Исака, Стефан Немања (Симеон) и Растко (Сава), Југ Богдан и девет Југовића...; 12. „Само с оцем...” – отац у усменој, средњовековној, класицистичкој и романтичарској српској књижевности; 13. „Први пут с оцем...” – српски реализам и његов језик; 14. „Последњи пут с оцем...” – нестали отац и модерни језик, модернистичка књижевност: од Вељка Милићевића до Данила Киша; 15. „Заувјек с оцем” – политике очинства и критика маскулинитета у постмодернистичкој књижевности; 16. Постхумани језик и култура: „Мој отац је софтвер!”; 17. Отац у жаргону, фразама, псовкама, и 18. Отац на филму, у сликарству, поп-музици. У научној обради дате теме реферате су поднијела 24 истраживача из Републике Српске и Србије, и то: проф. др Милош Ковачевић (Филолошки факултет Београд / ФИЛУМ Крагујевац); доц. др Бранко Вранеш (Филолошки факултет Београд); проф. др Рајна Драгићевић (Филолошки факултет Београд); проф. др Снежана Милосављевић Милић (Филозофски факултет Ниш); проф. др Саша Кнежевић (Филозофски факултет Пале); проф. др Софија Милорадовић и др Нина Аксић (Институт за српски језик САНУ); проф. др Сања Ђуровић (Филолошко-уметнички факултет Крагујевац); др Наташа Вуловић Емонтс (Институт за српски језик САНУ); проф. др Биљана Самарцић (Филозофски факултет Пале); др Ђорђе Ђурђевић (Филолошко-уметнички факултет Крагујевац); проф. др Ана Јањушевић Оливери (Филозофски факултет Косовска Митровица); проф. др Михаило Шћепановић (Филолошки факултет Београд); проф. др Боровоје Милошевић (Филозофски факултет Бања Лука); проф. др Веселина Ђуркин (Педагошки факултет Сомбор); др Тања Русимовић (Гимназија Врање); проф. др Миланка Бабић (Филозофски факултет Пале); проф. др Илијана Чутура (Факултет педагошких наука Јагодина); проф. др Сања Куљанин (Филозофски факултет Пале); проф. др Милена Ивановић (Педагошки факултет Бијељина); доц. др Жељка Пржуљ (Филозофски факултет Пале); доц. др Александра Матић (Филолошко-уметнички факултет Крагујевац);

проф. др Часлав Николић (Филолошко-уметнички факултет Крагујевац), и доц. др Александар Петровић (Филозофски факултет Пале).

4. Уприличен је научни скуп Одјељења друштвених наука Андрићевог института на тему: *Култура поништавања и поништавање културе: српски случај* у периоду 26–28. јуни 2023. године. Поднијети су следећи реферати: Јовица Тркуља (Правни факултет у Београду): *Остракизам интелектуалца у Србији*; Бојан Јовановић (Балканолошки институт САНУ, Београд): *Злочинство поништавања културе*; Богољуб Шијаковић (Православни богословски факултет, Београд): *Српска перспектива и српска философија (као примјер)*; Слободан Рељић (Учитељски факултет, Београд): *Шта је у cancel culture добро, а шта опасност за Србе: од прихватања самопоништавања агресивног западног културног обрасца до усвајања метода политичке коректности*; Александар Петровић (Филолошки факултет у Београду): *Технологија и ништавило*; Слободан Антонић (Филозофски факултет у Београду): *Култура поништавања и српска социологија*; Олег Солдат (Филозофски факултет у Бањој Луци): *Србско-руски исихазам, јуче, данас сутра: теолошка 'маргинална' култура?*; Душан Достанић (Институт за политичке студије, Београд): *Антифашизам као инструмент поништавања*; Андреа Јовановић (Институт за политичке студије, Београд): *Кратки марш против институција: како је култура поништила науку*, Милан Благојевић (Правни факултет у Бањој Луци): *Потискивање истине о охаеризму и Хашком трибуналу у науци и високом образовању Републике Српске и Србије*. Били су спречени да присуствују, али су најавили да ће послати реферате: Дарко Ћого (Православни богословски факултет, Фоча): *'Теологија' случајне Србије против Небеске Србије*; Немања Ђукић (Факултет политичких наука у Бањој Луци): *Политика непристојности*.
5. Добитник „Велике награде Иво Андрић“ за 2022. годину био је пјесник Мирослав Максимовић. Одјељење за српски језик организовало је од 7. до 9. јула 2023. године научни скуп: *Поезија Мирослава Максимовића*. У обради дате теме реферате су поднијели: проф. др Предраг Петровић (Филолошки

факултет Београд); проф. др Душан Живковић (Филолошко-уметнички факултет Крагујевац); проф. др Јелена Панић (Учитељски факултет Београд); др Слађана Илић; проф. др Јелена Марићевић Балаћ (Филозофски факултет Нови Сад); проф. др Небојша Лазић (Филозофски факултет Косовска Митровица); др Марија Јефtimiјевић Михајловић (Институт за српску културу Лепосавић); мср Јован Пејчић; др Душко Бабић (Српска књижевна задруга Београд); др Владимир Димитријевић (Гимназија у Чачку); проф. др Александар Милановић (Филолошки факултет Београд); др Јована Дишић (Библиотека Голубац); проф. др Милка Николић (Филолошко-уметнички факултет Крагујевац); мср Неда Срећковић (Филолошко-уметнички факултет Крагујевац); др Марија Терзић (Институт за књижевност и уметност Београд) и проф. др Милош Ковачевић (Филолошки факултет Београд / ФИЛУМ Крагујевац).

6. Научни скуп *Критичко издање дјела Иве Андрића*, одржан је 23. и 24. септембра у сарадњи са Задужбином Иве Андрића. Задужбина Иве Андрића објавила је научно строго дефинисано издање текстолошких коментара, што у свакој култури представља основ за културну репрезентацију класика какав је Андрић. Андрићев институт је одлучио да организује научни скуп гдје би приређивачи овог издања реферисали о аспектима Андрићевог дјела који су они приређивали и тиме створили темељ за дубље разумијевање његовог укупног дјела. *Критичко издање дјела Иве Андрића* је фундаментални национални и научни пројекат, који се реализује по свим текстолошким, научним стандардима. Окупио је групу младих текстолога који предано раде на овим пословима. Учесници скупа: проф. др Зорица Несторовић *Критичко издање дела Иве Андрића: генеза, развој, теоријске основе и методологија рада*, проф. др Милан Алексић *Поступак одређивања извора (основни текст, верзија, варијанте) у приређивању Критичког издања дела Иве Андрића*, мср Милан Потребих *Поступак утврђивања извора за основни текст у Андрићевој лирици*, проф. др Биљана Ђорђевић Мироња *Знакови поред пута руком Иве Андрића: у сусрет критичком издању дела*, проф. др Јелена Јовановић Симић *О стилистичком значају критичког издања дела*

Иве Андрића, др Марија Благојевић Поетика наслова приповедака Иве Андрића, др Драгана Грбић Приповетке II (1936) Иве Андрића у светлу архивског материјала, др Јана Алексић Значај дискурзивних елемената у приређивању Критичког издања дела Иве Андрића – анализа примера, др Катарина Вучић Андрићеви есеји између два светска рата: верзије и варијанте. Истраживачи проф. др Јелена Новаковић, проф. др Слађана Јаћимовић, др Ливија Екмечић, др Милица Ђуковић, доц. др Ана Живковић и мср Никола Маринковић нису били у могућности да присуствују научном скупу, али ће послати своје радове у писаном облику.

7. Одјелење за српски језик сваке године у октобру организује научни скуп посвећен јединицама појединих лингвистичких нивоа анализе. Први од тих скупова Одјелење за језик Андрићевог института, уз сарадњу са Матицом српском и Одбором за стандардизацију српског језика за тему је имао *Актуелна питања српског правописа*. Други скуп, одржан 5-6. октобра 2019. био је посвећен актуелним питањима фонетике и фонологије српског језика. Трећи скуп имао је тему *Актуелна питања морфологије и творбе ријечи српског језика* и одржан је 2020, четврти скуп имао је за тему *Актуелна питања лексикологије и лексикографије српског језика* и одржан је у Андрићевом институту 2021. године, док је пети научни скуп одржан 2022. године и имао је за тему *Актуелна питања морфосинтаксе српског језика*, а шести, одржан од 6. до 8. октобра 2023. године имао је тему *Актуелна питања синтаксе реченице српског језика*. На скупу је учешће с рефератима пријавило следећа 22 истраживача: проф. др Ана Јањушевић (Филозофски факултет Косовска Митровица); проф. др Милош Ковачевић (Филолошки факултет Београд / ФИЛУМ Крагујевац), проф. др Миланка Бабић (Филозофски факултет Пале), проф. др Веран Станојевић (Филолошки факултет Београд), проф. др Миливој Алановић (Филозофски факултет Нови Сад), проф. др Душка Кликовац (Филолошки факултет Београд), проф. др Јелена Петковић (Филолошко-уметнички факултет Крагујевац), доц. др Ивана Митић (Филозофски факултет Ниш), проф. др Веселина Ђуркин (Педагошки факултет Сомбор); др Александра Марковић

(Институт за српски језик САНУ), проф. др Милка Николић (Филолошко-уметнички факултет Крагујевац), проф. др Илијана Чутура (Факултет педагошких наука Јагодина); проф. др Јасмина Московљевић Поповић (Филолошки факултет Београд), доц др. Балша Стипчевић (Филолошки факултет Београд), др Тања Русимовић (Гимназија Врање), мср Драгана Керкез (Филолошки факултет Београд), проф. др Биљана Марић (Филолошки факултет Београд), проф. др Јелена Редли (Филозофски факултет Нови Сад), мср Јулијана Деспотовић (Филолошко-уметнички факултет Крагујевац), мср Анђела Васиљевић (Филолошки факултет Београд), проф. др Марина Николић (Институт за српски језик САНУ / Филозофски факултет Косовска Митровица), и проф. др Срето Танасић (Институт за српски језик САНУ).

8. Уприличен је заједнички научни скуп Одјељења друштвених наука и Одјељења за књижевност Андрићевог института на тему *Русија у совјетској епохи: друштво и књижевност*. Скуп је одржан у периоду од 13. до 15. октобра 2023. године. Поднијети су следећи реферати: Мирослав Ивановић (Институт за криминолошка и социолошка истраживања, Београд): *Однос друштва, идеологије и књижевности у СССР: мит и реалност*; Весна Тријић (Народна библиотека Србије): *Совјетски писац као идеологема: Кратка биографија А. А. Дармолатова Данила Киша*; Мило Ломпар (Филолошки факултет, Београд): *Руски и совјетски 'либерални' емигранти: Александар Херцен и Нина Берберова*; Бошко Милосављевић (Земунска гимназија): *Свет Русије (Совјетског савеза) и Киргизије у делима Чингиза Ајтматова*; Дејан Мировић (Правни факултет, К. Митровица): *Устав СССР из 1936: формалне правне норме и њихова примена*; Зоран Чворовић (Правни факултет, Крагујевац): *Политика украјинизације као пример решења националног питања у раној фази СССР-а*; Слободан Антонић (Филозофски факултет, Београд): *Спор око Солжењџина*; Владимир Димитријевић (Чачанска гимназија): *Нови мученици Свете Русије: сведочења и записи о страдању Цркве под комунизмом*. У оквиру научног скупа приказан је и документарно-играни филм *Траговима сведока*.

9. Одјелење за српски језик било је са Филолошко-уметничким факултетом у Крагујевцу суорганизатор научног скупа *Књижевнo-лингвистичко-културолошка хумано(по)етика: Дobar – лош, зао (Добри, нормални, поштени, пожртвовани у књижевности, језику и култури)*. Скуп је одржан у Андрићевом институту у Андрићграду од 10. до 12. новембра 2023. године. На скупу су учешће пријавила 22 истраживача, и то: а) са Филолошко-уметничког факултета у Крагујевцу: Ђорђе Ђурђевић и Часлав Николић, Нина Манојловић и Јелена Јосијевић, Александра Чебашек и Ђорђе Радовановић, Милица Кандић и Ана Живковић, Јелена Арсенијевић Митрић и Наташа Ракић, Биљана Влашковић Илић и Јадранка Милић, Данијела М. Јањић и Марија М. Пејић, Тијана Матовић и Наташа Милојевић, б) са Филолошког факултета у Београду: Биљана Ристић, Стефана Пауновић Родић, в) са Института за српски језик САНУ: Весна Ђорђевић, Ђорђе Оташевић.

Одјелење за филм и медије вршило је снимање научних скупова који су потом у дигиталној форми постали доступни на сајту Андрићевог института.

ПРИКУПЉАЊЕ И ОБРАДА ОСМАНСКИХ ИЗВОРА О ВИШЕГРАДУ И ВИЛАЈЕТУ ЗЕМЉЕ ПАВЛОВИЋА

Ангажовани истраживач у Андрићевом институту, др Срђан Катић је, три мјесеца провео у Истанбулу. Највећи дио истраживања обавио је у Османском архиву Предсједништва владе Републике Турске, у којем је, између осталог, снимао и грађу везану за Земљу Павловића и околне области. Већи дио снимљених извора је прегледао и класификовао, а за оне најзначајније написао регесте и они ће бити уврштени у дигиталну збирку Андрићевог института.

НАУЧНИ РАДОВИ ОДЈЕЉЕЊА ЗА ОСМАНИСТИКУ

Ангажовани истраживач у Андрићевом институту, др Срђан Катић, наставио је са транскрибовањем и превођењем најстаријих османских опширних пописа Вишеграда и Земље Павловића, као и појединачних заповијести везаних за теме којима се бави. Као резултат дијела тог рада у Историјским свескама бр. 50 (2023) објављени су радови:

- *Вишеград у Земљи Павловића у раном периоду османске власти*, 1-15.
- *Најстарији сачувани опширни попис Вишеграда из 1489. године*, 16-20.
- *Опширни попис Вишеграда из 1530. године*, 21-24.

За рад о великом везиру Реџеп-паши и његовом сарају у Жепи прикупио је важне документе, али му је преостало да прегледа још неколико великих архивских збирки и серија.

ТЕРЕНСКА ИСТРАЖИВАЊА ОДЈЕЉЕЊА ЗА ОСМАНИСТИКУ

Ангажовани истраживач у Андрићевом институту, др Срђан Катић, заједно са археологом Дејаном Булићем, обавио је кратка теренска истраживања некадашњег ширег градског атара Вишеграда. Главна локација било је брдо Павловина са остацима Горњег Града, а обишли су и неколико локација у потрази за манастиром Пречисте. Иако остатке манастира нису пронашли, на основу анализе терена, трасе караванског пута и извјештаја путописаца одредили су претпостављену локацију у крају код старе жељезничке станице. Заједнички закључак је да је цио терен потпуно неистражен и да је неопходно да се све темељно прегледа и сними.

ОДЈЕЉЕЊЕ ЗА ФИЛМ И МЕДИЈЕ

Одјељење за филм и медије Андрићевог института је у 2023. години радило на изради и обогаћивању садржаја своје интернет странице која је прилагођена

савременим потребама друштва и научне јавности. На сајту је постављен одређен број зборника са научних скупова и монографских публикација. На овај начин, научна грађа постала је доступна свим истраживачима и научним радницима чија је област интересовања и истраживања управо оно што Андрићев институт објављује.

Одјелење за филм и медије је током 2023. године пратило све активности одјелења НИЦ-а и Галерије „Петар Лубарда“, дакле све научне скупове, предавања, промоције, изложбе, и формирало дигиталну архиву видео-записа која се налази на званичној интренет страници Института.

ПЕЧАТ ХУМАНИСТИКЕ

На интернет страници Андрићевог института отворена је рубрика под називом „Печат хуманистике“. С обзиром на то да живимо у добу у ком се свијет веома видљиво дехуманизује и све више окреће технологији истом потискујући људски фактор, неки би рекли и да га угрожава, Андрићев институт сматра да све дисциплине које су обликовале цивилизацију од постања, па до данас, могу бити тумачене кроз хуманистички аспект. Хуманистика обухвата сва поља културе као највише цивилизацијске тековине и она је у средњем вијеку представљала нешто што је у потпуној супротности са класичним наукама, најчешће природним.

С обзиром на то да Андрићев институт дјелује у пољу науке, објављивање текстова научно-популарног карактера сарадника Андрићевог института, може утицати на младе истраживаче, дакле, људе на почетку својих научних каријера, да се определијеле за науку кроз ове текстове дјелимично растерећене научном терминологијом.

САЈМОВИ КЊИГА

Андрићев институт је у периоду од 21. до 29. октобра 2023. године учествовао на 66. Међународном београдском сајму књига, гдје је многобројној публици представио своју богату издавачку дјелатност. У категорији за најбољег издавача из дијаспоре, жири Међународног београдског сајма књига једногласно је одлучио да овогодишњу

награду додјели Андрићевом институту. Одлука је донесена на основу изузетних едиција – *Знамен србистике, Научне монографије, Филозофија и књижевност и О српским класицима*. Под председавањем цијењеног академика Злате Бојовић, стручни жири је чинило још четири еминентна члана академске заједнице – Анђелка Цвијић, Бојан Јовић, Зоран Пауновић и Марко Крстић.

У оквиру 66. Међународног београдског сајма књига, Андрићев институт је, у препуној сали Борисав Пекић, представљањем богатог опуса публикација обиљежио декаду изузетног издавачког ангажмана и доприноса.

САРАДЊА

Сарадња са другим институцијама првенствено се огледала у учешћу угледних научника и професора на научним скуповима, конференцијама и у публикацијама Одјељења Андрићевог института. До сада је остварена сарадња са следећим факултетима: Филозофским факултетом у Источном Сарајеву, Филозофским факултетом у Бањалуци; Филолошким факултетом у Београду, Филолошко-уметничким факултетом у Крагујевцу, Институтом за српски језик САНУ, Филозофским факултетом у Косовској Митровици, научним институтима, школама, библиотекама, посебно Народном и универзитетском библиотеком у Бањалуци, Народном библиотеком Србије и Библиотеком Матице српске.

Андрићев институт и даље ради на развијању COBISS базе активним укључивањем података о фонду Библиотеке Института. Ради се и на развијању библиографије издавачке дјелатности Андрићевог института и библиографије истраживача који сарађују са Андрићевим институтом.

ВЕЛИКА НАГРАДА ИВО АНДРИЋ

Жири за додјелу „Велике награде Иво Андрић“ у саставу Слађана Илић (предсједник), проф. др Мило Ломпар и Желидраг Никчевић донио је на свом завршном састанку 04. маја 2023. године једногласну одлуку да се „Велика награда Иво

Андрић“ за најбољу књигу додијели Енесу Халиловићу за збирку пјесама *Секвоја* у издању Културног центра Новог Сада.

Жири за додјелу „Велике награде Иво Андрић“, у саставу Слађана Илић (предсједник), проф. др Мило Ломпар и Желидраг Никчевић, донио је на завршној сједници, одржаној 04. маја 2023. године, једногласну одлуку да се „Велика награда Иво Андрић“ за животно дјело за 2022. годину додијели италијанском писцу Сандру Веронезију за његово цјелокупно прозно стваралаштво, а поводом објављивања превода његовог романа *Колибри*, у преводу Јасмине Андоновић, а у издању Академске књиге из Новог Сада.

Свечано уручење награде уприличено је на Видовдан, 28. јуна 2023. године. Додјелу „Велике награде Иво Андрић“ пратио је наступ Женског хора *Барили* из Пожаревца, који је извођењем српске духовне и родољубиве музике употпунио овај свечани догађај.

БИБЛИОТЕКА „ИВО АНДРИЋ“

Библиотека „Иво Андрић“ основана је у оквиру Андрићевог института и својим фондом и услугама прати његов рад. У фонду се, поред публикација на српском језику, налази и одређени број публикација на страним језицима (енглеском, њемачком, руском, италијанском, шпанском). Библиотека посједује референсну литературу (енциклопедије, приручнике, рјечнике и др). Намјена библиотеке је да свој фонд и услуге понуди научним радницима Института, учесницима конференција и скупова који се у оквиру Института организују, као и истраживачима из области којима се и Институт бави.

Библиотека Андрићевог института се 2015. године прикључила систему COBISS, и од тада редовно попуњава електронску базу података и електронски каталог. На тај начин Библиотека корисницима на најбољи начин омогућава приступ потребним информацијама и забиљеженом знању у научне и образовне сврхе. Поред приступа

публикацијама из сопственог фонда, Библиотека омогућава приступ и помоћ у претраживању онлајн база података и информација у електронском облику.

У Библиотеци је током 2023. године вршена набавка, селекција, каталогизација, класификација и смјештај библиотечног фонда, стручно усавршавање запосленог библиотекара, као и остваривање и унапређење сарадње са другим библиотечким установама (на пољу достављања обавезног примјерка публикација, међубиблиотечке позајмице и др). У електронски каталог библиотеке унето је укупно преко 7600 библиографских записа монографских публикација.

За објављене зборнике радова са конференција одржаних у Андрићевом институту запослена библиотекарка ради аналитичку обраду до нивоа појединачног рада. Такође, води се текућа библиографија издања Андрићевог института.

У току 2023. године запослена библиотекарка стекла је услове и предала је документацију Филолошком факултету у Београду за избор у звање научни сарадник.

ИЗДАВАЧКА ДЈЕЛАТНОСТ АНДРИЋЕВОГ ИНСТИТУТА

Од 2014. године Андрићев институт започео је издавачку дјелатност.

Књиге објављене у 2023. години:

ОДЈЕЉЕЊЕ ЗА КЊИЖЕВНОСТ (уредник проф. др Мило Ломпар)

Библиотека Посебна издања

Библиографија издања Андрићевог института : 2013–2022. : првих 10 година издавачке делатности / Гордана Станчић. - Андрићград : Андрићев институт, 2023 (Београд : Белпак). - 257 стр. ; 20 см. - (Библиотека Посебна издања. Одјељење за књижевност ; књ. 13)

Библиотека Филозофија и књижевност

Таоци на неодређено вријеме : балада о Звијери / Зоран Арсовић. - Андрићград : Андрићев институт, 2023 (Београд : Белпак). - 322 стр. ; 20 см. - (Библиотека Филозофија и књижевност ; књ. 2)

Књижевност између политике и културе : Бранимир Шћепановић и Данило Киш / Весна Тријић. - Андрићград : Андрићев институт, 2023 (Београд : Белпак). - 394 стр. ; 20 см. - (Библиотека О српским класицима ; књ. 4)

Библиотека Културе у сусрету

Расправа о умећу живљења намењена младим поколењима / Раул Ванегем ; превод са француског Татјана Самарџија. - Андрићград - Вишеград : Андрићев институт, 2023 (Београд : Белпак). - 360 стр. ; 20 см. - (Културе у сусрету ; књ. 12)

Периодичне публикације

Часопис *ЛИК*

Објављена је једна свеска часописа *ЛИК* (св. бр. 14). Од 2017. године сваком чланку у часопису додјељује се дигитални идентификатор (DOI) који омогућава да се сваки текст из часописа помоћу тога броја препозна и да му се приступи електронски са било ког мјеста на свијету. Од 2020. године обраду врши Народна и универзитетска библиотека Републике Српске у Бањалуци, која има уговор и лиценцу од CROSS REF-a. Од године 2018. часопис има категорију M52 на листи научних часописа Министарства просвете, науке и технолошког развоја Републике Србије.

ОДЈЕЉЕЊЕ ЗА СРПСКИ ЈЕЗИК (уредник проф. др Милош Ковачевић)

Библиотека Научни скупови

Значај српског језика за очување српског културног идентитета, V: Мајка у српском језику, књижевности и култури (радови са научног скупа "Мајка у српском језику, књижевности и култури", одржаног у Андрићграду 6-8. маја 2022) / [главни и одговорни уредник Емир Кустурица]. - Андрићград - Вишеград : Андрићев институт, 2023 (Београд : Белпак). - 358 стр.; 20 см. - (Библиотека Научни скупови. Одјељење за српски језик ; књ. 9 / уредник едиције Милош Ковачевић). ISBN 978-99976-89-12-2

Актуелна питања морфосинтаксе српског језика (радови са научног скупа "Актуелна питања морфосинтаксе српског језика", одржаног у Андрићграду 7-9. октобра 2022) ; [главни и одговорни уредник Емир Кустурица]. - [1. изд.]. - Андрићград - Вишеград : Андрићев институт, 2023 (Београд : Белпак). - 401 стр.; 20 см. - (Библиотека Научни скупови. Одјељење за српски језик / уредник едиције Милош Ковачевић ; књ. 10) ISBN 978-99976-89-14-6

Књижевно-лингвистичко-културолошка хумано(по)етика: добар, лош зао, Књ. 4: Злобници, зликовци, чудовишта, психопате, уредници Марија Лојаница, Никола Бубања, Милош Ковачевић, Крагујевац: Филолошко-уметнички факултет, Андрићград: Андрићев институт, 2023, 590 стр., илустр.; 24 см. ISBN 978-86-80596-31-0

Библиотека Знамен србистике

Двострука негација у српском језику /Јелена Петковић. - Андрићград : Андрићев институт, 2023 (Београд : Белпак). - 319 стр.; 20 см. [главни и одговорни уредник Емир Кустурица] - (Библиотека Знамен србистике. Одјељење за језик / уредник едиције Милош Ковачевић ; књ. 12) ISBN 978-99976-89-11-5

Стил српске прозе и драме /Нина Теклић. - Андрићград : Андрићев институт, 2023 (Београд : Белпак). - 186 стр. ; 20 см. [главни и одговорни уредник Емир Кустурица] - (Библиотека Знамен србистике. Одјељење за језик / уредник едиције Милош Ковачевић ; књ. 13) ISBN 978-99976-89-09-2

Лингвостилистички огледи/ Тања Русимовић. - Андрићград : Андрићев институт, 2022 (Београд : Белпак). - 233 стр. ; 20 см. [главни и одговорни уредник Емир Кустурица] - (Библиотека Знамен србистике. Одјељење за језик / уредник едиције Милош Ковачевић ; књ. 14) ISBN 978-99976-89-10-8

ОДЈЕЉЕЊЕ ЗА ДРУШТВЕНЕ НАУКЕ (уредник проф. др Слободан Антонић)

Библиотека Научне монографије

Успон и пад Вукове ћирилице : од Кримског рата до Кримског рата / Синиша Стефановић. - Андрићград – Вишеград : Андрићев институт, 2023 (Београд : Белпак). - 590 стр. ; 20 см. - (Библиотека Научне монографије. Одјељење за друштвене науке ; књ. 2)

Библиотека Научни скупови

Крај новог светског поретка (1989–2022)? : Србија и Република Српска у светскоисторијским променама : радови с истоименог научног скупа одржаног у Андрићграду, 25–28. јуна 2022. године / [главни и одговорни уредник Емир Кустурица ; уредник едиције Слободан Антонић]. - Андрићград : Андрићев институт, 2023 (Београд : Белпак). - 427 стр. ; 20 см. - (Библиотека Научни скупови. Одјељење друштвених наука ; књ. 1)

ОДЈЕЉЕЊЕ ЗА ИСТОРИЈУ (уредник др Мирослав Перишић)

Библиотека Знакови

Дипломатски списи Милана Ракића / приредио, предговор и коментаре написао Миладин Милошевић. - 1. изд. – Вишеград : Андрићев институт, 2023 (Београд : Белпак). - 518 стр. ; 21 см. - (Библиотека Знакови ; 8)

Спољна политика Руске империје. Том I : 1801–1914 / Олег Рудолфович Ајрапетов ; превод на српски језик Славица Ђукић Игор Ђукић. - Андрићград - Вишеград : Андрићев институт, 2023 (Београд : Белпак). - 568 стр. ; 20 см. - (Библиотека Знакови ; књ. 9)

Спољна политика Руске империје. Том II : 1801–1914 / Олег Рудолфович Ајрапетов ; превод на српски језик Славица Ђукић Игор Ђукић. - Андрићград - Вишеград : Андрићев институт, 2023 (Београд : Белпак). - 424 стр. ; 20 см. - (Библиотека Знакови ; књ. 9)

Периодичне публикације

Историјске свеске, број 50

ГАЛЕРИЈА „ПЕТАР ЛУБАРДА“

Галерија Андрићевог института Петар Лубарда која постоји и дјелује под окриљем Андрићевог института од 2014. године, по својој основној дјелатности је изложбена галерија чији се рад базира на презентовању дјела одабраних и референтних умјетника са циљем приближавања савременог умјетничког стваралаштва широј културној јавности. Изложбена програмска политика галерије обликована је са циљем да изложбама које презентује представи радове афирмисаних и у свијету умјетности признатих ствараоца. Галерија Андрићевог института Петар Лубарда је висококвалитетно опремљен умјетнички простор који је у годинама свог постојања пружио амбициозан програм мјесечних изложби којима су приказане разноврсне и изазовне поставке еминентних умјетника.

У склопу програмске дјелатности Галерија Андрићевог института организује сталне и повремене изложбе те остварује сарадњу и излагачку размјену са сродним институтцијама у земљи и иностранству, а едукацијски сегмент се темељи на стручном вођењу кроз изложбе.

У оквиру програмског садржаја Галерије Петар Лубарда у 2023. години презентоване су изложбе, које су, прије свега, биле у функцији пружања естетског уживања и умјетничког (или научног) сазнавања, информисања јавности и вредновања умјетности. То је подразумијевало презентацију, едукацију, комуникацију и анимацију које су примијењиване на различите сегменте друштва, односно посјетиоце, како би им се приближила културна и умјетничка продукција и баштина, како би лакше прихватили вриједности културе локалне заједнице, друштва, нације, и развили свијест о важности сопственог активитета у културном развоју.

Галерија Андрићевог института Петар Лубарда је у 2024. години својим изложбама активно подстицала развој савремене умјетничке сцене простора на коме дјелује, функционишући као језгро прикупљања, проучавања и представљања савремених умјетничких и научних пракси.

• Милене Павловић Барили „Овај свет само је санак леп“

У Андрићевом институту у Андрићграду 28. јуна 2023. године у склопу обиљежавања Видовданских свечаности приређених поводом деценије постојања Андрићевог института свечано је отворена изложба Милене Павловић Барили „Овај свет само је санак леп“.

Изложба која је представила сликарски опус ове по свему чудесне и несвакидашње сликарске, пјесникиње, илустраторке увијек и заувјек изнад свог времена остварена је у сарадњи са Фондацијом Миленин дом – Галерија Милене Павловић Барили из Пожареваца. Фондација је основана у знак захвалности и сјећања на Милену Павловић Барили уз поштовање воље и жеље њене мајке да имовину коју је наслиједила од својих родитеља и умјетнички фонд своје преминуле кћери, дарује српском народу и да се ова заоставштина сачува као цјелина.

Изложбом је приказано 40 дјела, укључујући велики број портрета и аутопортрета које је умјетница стварала од најранијих дана, класификовани као академизам, па до њујоршког периода гдје се на дјелима прожимају бајковитост, усамљеност и сјета. У оквиру поставке изложени су и цртежи рађени за познате свјетске модне часописе који приказују њен истанчан осјећај за декоративност и

илустрацију. Поставку је пратио богато илустрован каталог уз приказ биографије светски познате сликарке рођене у Пожаревцу.

Изложбу је свечано отворио директор Андрићевог института Емир Кустурица уз присуство предсједника Републике Српске г. Милорада Додика, колектива Фондације Миленин дом и бројних представника друштвеног политичког и културног живота Републике Српске и Србије.

- **Документарна изложба „Гаврило Принцип и Млада Босна“**

У Галерији Андрићевог института „Петар Лубарда“ 26. новембра 2023. године отворена је документарна изложба „Гаврило Принцип и Млада Босна“ чији је аутор историчар Милош Војиновић. Изложба садржи фотографска свједочанства о сарајевском атентату, Гаврилу Принципу и револуционарној организацији „Млада Босна“ која својим приказом није само ретроспектива историјских догађаја, већ и интроспекција колективне свијести која обликује наш идентитет.

Историчар Милош Војиновић је приредио изложбу са циљем да се први пут на једном мјесту сакупе фотографије које имају везе са Сарајевом тих дана, са животом атентатора прије и након атентата, као и оне које свједоче о постављању и рушењу споменика који имају везе са сарајевским атентатом. Тематска поставка обухвата грађу из бројних приватних збирки, библиотека и архива у БиХ, Србији и Аустрији.

Важна цјелина изложбе која прави контраст фотографијама насталим у затвору односи се на фотографије са слободе, гдје се долази до нових спознаја и утисака о Принципу и другим Младобосанцима а не само на основу фотографија које су настале као дио полицијске истраге.

Изложбу је свечано отворио руководилац Одјељења за историју Андрићевог института др Мирослав Перишић, а приказивање изложбе у Андрићевом институту је прво представљање у Републици Српској.

НАБАВКА АУТОМОБИЛА

АНДРИЋЕВ ИНСТИТУТ

ТРГ НИКОЛЕ ТЕСЛЕ ББ

АНДРИЋГРАД

73240 Вишеград • Република Српска

тел: 058.62 09 12 • факс: 058.62 09 18

е-маил: info@andricevinstitut.org

Андрићев институту Вишеграду од свог оснивања није посједовао сопствено службено моторно возило. Због својих радних активности Институт је крајем 2022. године исказао потребу за набавком мултифункционалног службеног возила које ће бити кориштено у сврху превоза путника (предавача, научних радника, учесника научних скупова, умјетника и других научних културних и државних упосленика), књига за потребе Андрићевог института, умјетничких дјела (слике, графике, скулптуре и сл) у сврху излагања у галерији Андрићевог института и сл. Набавка возила је реализована у фебруару 2023. године.

Број: АИ-104-01/24

Датум: 14.02.2024. године

Директор ЈУ „Андрићев институт“ у Вишеграду

